

Industriens verdensansvar

Nr. 6 – 1979

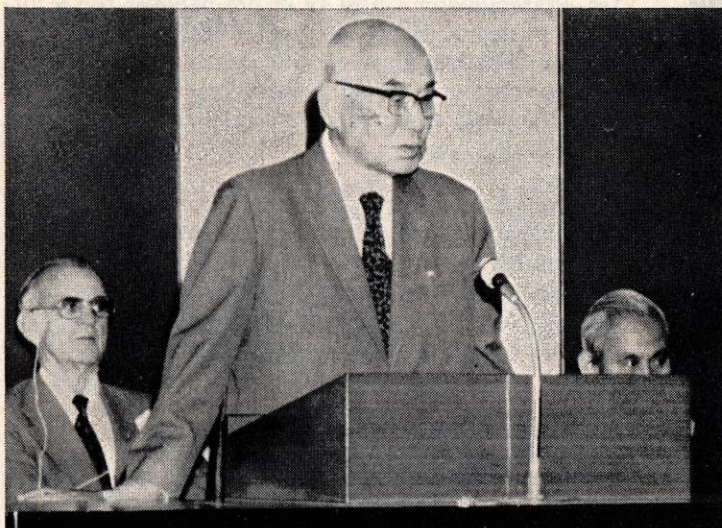
Med 115 millioner mennesker bosatt på et område som bare er litt større enn Norge og nesten blottet for råmaterialer, må japanerne eksportere for å leve. De lever av den merverdi som oppstår når importerte råvarer omgjøres til ferdigvarer og eksporteres.

Den japanske eksportoffensiven skaper forståelig nok vondt blod hvor den utkonkurrerer lokale bedrifter og setter arbeidsplasser i fare. Det er denne slags konflikter som kan splitte nasjoner og true den frie verdenshandel.

På denne bakgrunn må betydningen av det internasjonale industrimøtet som fant sted i Tokio i mai måles. Her innbød toppledere i japansk næringsliv, både på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, kolleger fra Europa og Australia til å diskutere felles problemer på basis av ærlighet og gjensidig solidaritet. Konferansens tema var: «Industriens andel i å overvinne kløftene — mellom fattige og rike nasjoner, mellom de industrialiserte land og mellom myndigheter, arbeidsgivere og arbeidstakere.»

Satse på u-landenes utvikling

Hakone, et vakkert fjellområde sør for Tokio, var åstedet for den internasjonale MRA-konferansen for industrien, fra 11. til 13. mai. Innbydelseskommiteén var sammensatt av: presidenten i Forbundet av Japans økonomiske organisasjoner (Keidanren), formannen for det japanske jern- og metallarbeiderforbundet, presidenten for Instituttet for verdensøkonomi, presidenten for Mitsubishi forskningsinstitutt, presidenten for Det japanske arbeidsinstitutt, sjefen for Statsbanene i Japan, senior-sjefen for Toshiba-konsernet, m. fl.

ny verden

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Blant de 100 deltakerne var det 22 tilreisende fra Storbritannia, Holland, Danmark, Norge, Sverige, Tyskland, Sveits, Italia, India, Hong Kong, Australia og USA.

Masaki Nakajima, presidenten for Mitsubishi Forskningsinstitutt, påpekte at Japans konstitusjonsbestemte anti-militærpolitikk innebærer at landets forsvarsutgifter begrenser seg til 0,9% av brutto nasjonalproduktet, det er ca. en fjerdedel av forsvarsbudsjettene til hovedlandene i Europa, en åttendedel av USAs forsvarsbudsjett og en tiendedel av Sovjets. Dessuten tar man inn 20% mindre i skatt enn andre industrinasjoner. «Dette betyr at Japan kan spare 30 milliarder dollar pr. år. Det er en av årsakene til landets finansielle overskudd. Vi kunne bruke det effektivt for verdensfreden. Vi kunne satse på utvikling av Den tredje verden.» Han sa at selv

Forts. side 2

Toshio Doko, presidenten i det mektige japanske industriforbundet (Keidanren) taler under et 4-timer langt møte som avsluttet industrikonferansen. Doko, som er en overbevist buddhist og lever uhyre enkelt, har arbeidet hardt for å løse konfliktene mellom Japan og de andre i-landene. Han mottok nettopp en av Sveriges høyeste utmerkelser.

Til venstre Ted Archer fra Australia, funksjonær i fagforbundet som representerer de ansatte i varehandelen og lagerhusene.

Absolutte moralnormer – hvorfor ikke?

Av Pierre Spoerri

Vi, generasjonen fra siste del av det 20. århundre, burde være friest av alle siden mennesket begynte sin vandring på jorden. Etter den annen verdenskrig er over 80 folk og nasjoner blitt befridd fra kolonistytret. Det er slutt på en stor del av fortidens utbytting. Arbeiderne har fått sterk innflytelse i industrien og det nasjonale liv. En rettferdigere fordeling av godene gjør det mulig for millioner av mennesker — i alle fall i de fleste vestlige land — å bruke mindre tid på arbeid og huslige sysler og mer på fritid og reiser.

Videre er skilsmisse- og abortlovgivningen, som før representerte en viss kontroll over godtfolks privatliv fra statens side, blitt revidert. P-pillen ble også hilst som en befrier — veien til seksuell tilfredsstillelse uten følger. Vi kunne føye stadig nye både faktiske og såkalte frigjøringer til listen av de som er blitt realisert i vårt århundre.

Men hvorfor er det så mange som likevel ikke føler seg fri? Hva er gått galt?

Det fins mange svar på det spørsmålet. Jeg skal bare gi ett, som er helt personlig. For oss som var barn og tenåringer under 2. verdenskrig og mellom 20 og 30 i årene etter krigen, var begrepet absolutte moralnormer helt logisk. Akkurat som fysiske lover hersker i det materielle univers, aksepterte vi at mennesket ikke kan leve et meningsfylt liv uten ån-

delige lover og moralkoder. Vi tvilte aldri på at normer som absolutt kjærlighet, absolutt renhet, absolutt uselvishet og absolutt kjærlighet som Frank Buchman snakket om, var riktige og i samsvar med Kristi Bergpreken. For oss var heller spørsmålet — ville vi eller ville vi ikke innrette vårt levesett etter disse normene?

Nye realiteter

Mange er i dag ikke overbevist om at slike lover eksisterer. Likevel er det flere faktorer som får moderne mennesker til å ønske faste normer igjen:

1. *Faren ved dobbeltmoral i vurdering av verdenssituasjonen.*

Time Magazine's sjef for Øst-Europa-kontoret, David Aikman, ga ett eksempel på dette etterat han unnslopp fra Cambodia: «I Vesten er det i dag en utbredt oppslutning om moralsk relativisme, en uvilje mot å innrømme at absolutt ondskap eksisterer. Dette gjør det særlig vanskelig for enkelte å godta at det som er skjedd i Cambodia er noe langt verre enn en revolusjonær villfarelse. Det er heller en dødelig logisk konsekvens av et ateistisk, menneskebundet verdisystem.»

2. *Flere grå soner over alt.*

Mens studenter i de fleste land følger «almen prak-

nemlighet.»

«Vi må ikke bare tenke på våre egne interesser, men ha omsorg for andres problemer — for eksempel EF-landenes,» sa Toshio Doko, president for det mektige Forbundet av økonomiske organisasjoner, og den fremste talsmannen for japansk industri. Han refererte til forvirringen som rår på alle hold om hvordan løsninger kan finnes:

«Selv når vi kommer frem til løsninger på papiret, er spørsmålet hvordan avtaler kan gjøres til realiteter. Statsminister Ohira taler om behovet for å 'utvikle de menneskelige ressurser'. Det er på det området vi ikke kan klare oss uten Moralsk Opprustning og dets absolutte moralnormer. Trenden er kanskje ikke så sterk ennå, men hvis vi samarbeider med iver, ser jeg håp.»

Renzo Yanagisawa, tidligere formann for skipsbygningsarbeiderne i Japan og nå sosialdemokratisk medlem av Overhuset, konstaterte at «Det viktigste er ikke hva vi sier, men at vi gjør noe for å rette på det når vi møter arroganse, mistro og proteksjonisme i våre egne land. Roten til problemet er egoisme,

Bildet t.v.: Nobutane Kiuchi, president i Japans verdensøkonomiske forskningsinstitutt, er en av Japans kjente økonomer og skribenter. De politiske lederne søker ofte hans råd. Etter å ha deltatt i en MRA-konferanse i Australia i vår, sto han nå som innbyder til Tokio-møtet.

sis» og fusker til eksamen, vet skattebetalerne i like mange land at myndighetene ikke lenger forventer at man skal skrive selvangivelsen på ære og samvittighet.

Jeb Magruder, en av Nixons nærmeste medarbeidere, forteller at da han hadde sommerjobb i studietiden, lærte arbeidsformannen ham å fuske systematisk ved samlebandet. «Et sted underveis mellom mine ambisjoner og mine idealer mistet jeg den etiske kompassretningen,» uttalte han i rettsalen etter Watergate. «Jeg befant meg på en kurs som ikke var staket ut for meg . . . av mine prinsipper eller av mitt eget moralinstinkt.» I Watergates kjølvann innrømmet amerikansk industri at millioner av dollar var blitt utbetalt til utenlandske kunder for å sikre ordrer. Tallene viser at i alt 527 selskaper har deltatt i slike tvilsomme utbetalinger de siste 20 år, og at beløpene kom opp i ca. 300–400 millioner dollar. Hvor store ville ikke summene blitt hvis også europeiske og andre selskaper skulle regnes med?

Mange spør seg hva en skal gjøre med de grå soner i ens eget liv. P-pillen og fri abort, for eksempel, synes å ha bivirkninger som ingen har full oversikt over.

3. *Hovedpremissene for moderne økonomisk politikk* — at stadig økonomisk vekst vil avhjelpe arbeidsløshet og inflasjon og bringe velstand og lykke til alle — blir nå dratt i tvil både i de rike og fattige land. I Vesten oppdager man på ny at mennesket ikke lever av brød alene — mens bare det å skaffe daglig brød til fattige i Asia og Afrika blir stadig viktigere ettersom befolkningen øker.

4. *Livet er blitt så komplisert.*

Einstein arbeidet en gang i to år på en formel for

og vi trenger å utfordre den.»

Et møte med talere fra japansk og utenlandsk industri ble arrangert på Parlamentets område, i Ozaki Minnehall, dagen etter konferansens avslutning.

Australias utenriksminister Peacock sendte en hilsen til konferansen. Ted Archer fra butikkmedhjelpernes fagforening i Vest-Australia ba om unnskyldning for sitt bidrag til debatten etter krigen om hvorvidt japanske perlefiskere skulle få vende tilbake til perleindustrien på Australias nordvest-kyst:

«Jeg var sleivete nok til å si at vi burde bruke japanerne til å få industrien i gang igjen, og at hvis dykkingen tok livet av noen av dem, ville ikke det være store tapet. Dette sa jeg ikke på grunn av egne fordommer, men for å smiske for mine medaustraleres bitterhet.» En representant for et japansk tekstilfirma takket Archer for hans andel i å løse en konflikt innen australsk ullproduksjon som hadde skadet den japanske tekstilindustrien.

Kazuyoshi Kono, formann for Toshiba-konsernets fagforening, hevdet at Japans sterke økonomiske posisjon delvis skyldes hardt arbeid, et høyt faglig nivå hos arbeiderne og et godt forhold mellom arbeiderne og industriledelse. Målet i 80-årene måtte være å heve levestandarden hos arbeiderne. Renzo Yanagisawa, sosialistisk medlem av Overhuset, påpekte at en US dollar offisielt tilsvarer 200 japanske yen, men at yen's kjøpekraft for dagligvarer tilsvarer 1 dol-

ett av universets fenomener. Jo lenger han arbeidet, jo mer komplisert ble formelen. Til slutt kasserte han alt han hadde skrevet og sa at Guds lover alltid er enkle. En så komplisert formel kunne ikke være i samsvar med Guds lover. I dag er verdensbegivenhetene — ofte også dagliglivet — så innfløkt at vi synes det virker utrolig at Guds sannhet er enkel.

5. *Press og stress er blitt ansvarets følgesvenner* — særlig for offentlige personer, men vi merker det alle i større eller mindre grad. Utvendig press finner ofte ekko i det innvendige press av ærgjerrighet, maktbegjær eller forfengeligheit. Noen blir harde av press. Andre — også kristne — blir likegyldige, apatiske og kjedelige.

La oss studere normene

Et interessant studium ville være å finne ut hvordan absolutte moralnormer innvirker på disse forskjellige sidene ved dagens samfunnsliv. En måte er å ta for seg en etter en av de normene vi lærte av Buchman.

Absolutt ærlighet — bruk av fortiden til å forberede fremtiden.

Europa har rike historiske tradisjoner. Vi har også meget i vår fortid å skamme oss over. Mange ulægte sår hos oss selv og våre naboer. Diskusjonens bølger gikk høyt i mange land etter TV-visningen av *Holocaust*. Bare når vi ser sannheten i øynene kan vi bli fri, hvor smertefull prosessen enn måtte være. Liten ærlighetsevne synes å føre til tilsvarende liten evne til realisme, og til og med sviktende evne til å tolke historien.

Forts. side 6

Industriens . . .

Forts. fra side 1

om Japan er spesielt sårbart for angrep utenfra, bør man huske Frank Buchmans ord om at «en nasjons sikreste forsvar er nabolandenes respekt og takk-

lar = 1.000 yen og for husleie 1 dollar = 500 yen.

Ishiro Nakayama, president for Det japanske arbeidsinstitutt sa: «Japan står overfor en ny situasjon med behov for å bli internasjonalisert. Vi må hjelpe utviklingslandene til å utvikle seg sammen med oss — verdensøkonomi og verdensfred kan ikke stabiliseres uten det. Japan må satse fullt ut på dette området fordi vi nå er økonomisk voksne. Vi må bygge vennskap med disse landene. Moralsk Opprustning er (grunnlaget for) den integrering vi trenger i verden.»

To unge japanere som hadde arbeidet med det praktiske opplegget til konferansen talte om sine erfaringer i andre land. Megumi Nakajima fortalte fra Papua Ny Guinea: «Vi arbeidet, levde og lærte sammen som brødre og søstre. Åndelig sett er papuanerne et meget rikt folk, som ikke har overgitt seg til egoismen. Jeg vil fortsette å bygge et vennskap med landene i Asia og Stillehavsområdet.»

Nabutane Kiuchi, presidenten for Instituttet for verdensøkonomi og japansk medlem av Montpellerklubben, hvor en rekke av verdens ledende økonomer møtes, var en av dem som hadde vært med på å forberede konferansen. Han sa at mange av dagens problemer synes uløselige. Det som trengs er inspirasjon, mente han. «Når en vinner fram til en uselvisk innstilling og ber for begge parter i en konflikt, da kan inspirasjonen komme inn i bildet og det umulige bli mulig.»

Nordmann i u-land

Hva gjør du med krangel og uenighet med dine nærmeste venner og medarbeidere? Eksploderer i raseri over at de andre ikke skjønner at du har rett? Eller går du hoderystende bort og furter i dagevis? Det er mange muligheter.

Noen av oss diskuterte problemet, som var høyst aktuelt i det arbeidet vi holdt på med. «Denslags løser vi greit i Norge,» sa jeg. «Vi drar til skogs eller til fjells, ut i ensomheten der det ikke finnes noen å krangle med. Dermed unngår vi ethvert samarbeidsproblem.» Det var kanskje drøyt å kalle dette en typisk norsk løsning. Det var heller uttrykk for min egen holdning til problemet. «Vanskeligheter løses best ved å unngå dem» var i høy grad min livsfilosofi. Teamarbeid var en plikt, et nødvendig onde, som man måtte avfinne seg med.

Men de siste månedene har Gud gitt meg en glede ved samarbeid og fellesskap som jeg tidligere ikke trodde var mulig. Det har flere årsaker. Det begynte i fjor sommer, da noen venner og jeg snakket sammen om de dypere motiver og krefter som styrer våre liv. I noen minutters stillhet stod en ting klart for meg: «Du er selvopptatt og innadvendt fordi du vil unngå å bli såret av andre.» Det kom som en overraskelse. Jeg trodde at min selvopptatthet hørte til den delen av min natur som jeg ikke kunne gjøre noe med likevel. Jeg tenkte tilbake i tiden. Ofte hadde jeg følt meg utenfor i venneflokken. For å slippe konflikter og nederlag valgte jeg bevisst å være alene. Det ble en del av min livsstil. Kristus kalte oss til korset. Jeg hadde valgt en vei utenom. Etter den erkjennelsen sa jeg ja til korsets steinete vei.

Sammen om en umulig oppgave

Ifjor høst arbeidet jeg sammen med en venn fra et u-land. Ofte ble jeg irritert på ham og tenkte med meg selv at han sannelig trengte til å bli annerledes. Derfor behøvde han min hjelp hvis han ville ha den. Men Gud visste bedre. «Når du tror at et annet menneske trenger mer forvandling enn du gjør, da er du den som trenger mest å bli annerledes. Du trenger Kristi renselse fra hovmod. Ditt ego står i veien for Guds arbeid i deg og dine medmennesker.» En åpen samtale med min venn om mine egne behov og svakheter gav en ny glede og realisme i forholdet mellom oss. Det begynte å gå opp for meg at det ikke først og fremst er andre mennesker som er vanskelige å ha med å gjøre, men at det er min holdning til dem som forkluder og forvansker forholdene.

Min venn og jeg og tusener andre står sammen i en menneskelig umulig oppgave, å virkeliggjøre bønnene i Fadervår: Komme ditt rike, skje din vilje som i himmelen så og på jorden. Det betyr en kristen verdensrevolusjon. Dersom mitt mål er å utføre et

nyttig arbeid innen et distrikt eller i en bevegelse, eller hvis det begrenser seg til å tilfredsstille mitt eget behov for et meningsfylt liv, da kan jeg klare mye alene. Men hvis jeg er engasjert i en verdensrevolusjon, står jeg i et stort verdensfellesskap der vi alle trenger hverandre.

Ingen patentløsning for harmoni

De siste par ukene har jeg arbeidet sammen med en franskmann, en sveitser og mange venner fra byen her vi oppholder oss. Vi er alle svært forskjellige. Vi har mange ganger tråkket på hverandres følelser. Men Guds kall driver oss videre. Det er noe som betyr mer enn sårede følelser. Her om dagen skulle vi planlegge et møte. Jeg var tyngt av bekymringer og ergrelser. Men ærlighet løftet en mørk sky fra hjertet mitt, og jeg var rede til å tenke på møtet. Ærlighet er ingen patentløsning mot uenighet. For dem som vil leve i fred og makelighet er nok flukt fra vanskelighetene den beste utveien. Men for dem som vil kjempe for en bedre verden der Guds vilje bestemmer, er ærlighet veien til felles innsats. Den åpner for glede og vilje til å takle utfordringene sammen.

BO

Euro-ekteskap

Er forskjellene i nasjonal mentalitet en hindring for samarbeid i Europa, spør Linde Cook, som selv er tysker gift med en waliser. «Vi har funnet ut at uoverensstemmelsene i vårt ekteskap ikke har med vår forskjellige nasjonale bakgrunn å gjøre, men rett og slett med vår menneskelige natur. Spørsmålet er ofte hvem som vil be om tilgivelse først og gi slipp på sin spesielle kjepphet.»

Lindes mann, Sydney, skriver:

En gang som skolegutt tilbrakte jeg seks uker i Frankrike på et feriekurs ved universitetet i Tours sammen med elever fra andre europeiske land. Ved det første måltidet fikk vertinnen en gruppe av oss til å gjette på hverandres nasjonalitet. Jeg husker ennå mine blandete følelser da de andre ble enige om at jeg hadde et «europeisk ansikt» fordi de ikke riktig kunne plassere meg!

Europeisk ansikt eller ikke, jeg var like britisk i mine holdninger som Fleet Street-journalisten som laget overskriften: «Tåke i Kanalen — Kontinentet isolert». Som student noen år senere bodde jeg hos en tysk familie i Frankfurt. Etter et par dager kom jeg i krangel med husets gymnasiast-datter da jeg forklarte henne belærende hvorfor Storbritannia og de allierte hadde vunnet krigen 1914—18.

«Vi tapte den ikke!» ropte hun og trampet i gulvet. «Historielæreren vår har sagt» — dette var det

Derfor er Caux viktig

Av Alan Griffith, utenrikspolitisk rådgiver til Australias statsminister.

En kommentar i forbindelse med valget til EF-parlament og åpningen av Caux sommeren 1979.

I de senere årene har vår regjering vært involvert i en åpenhjertig dialog med Europa om vårt innbyrdes forhold på det økonomiske området. Australias underliggende interesse er et forenet Europa som er utadvendt, som bidrar til verdens sikkerhet i videste forstand og til en bedring av levestandarden i land som er mindre heldig stillet enn EF eller Australia. Samtidig har Europa selv sagt forpliktelser til å samarbeide om sin egen sikkerhet.

En sunn økonomi er vesentlig i alt dette. Europa har kapasitet til å gi lederskap i arbeidet for å bedre de økonomiske forhold i verden. I dets kulturelle bakgrunn finnes det viktige ingredienser av folkeopplysning og omsorg for enkeltmenneskets velferd. Dette kan bli en viktig drivkraft for utviklingen av menneskevennlige samfunnsforhold.

Åpenhet for nye løsninger

Europa kan fylle disse oppgavene hvis det unngår kynismens fallgruber. Kynisme stammer fra en mangel på realitetssans hos dem som venter at verden skal være uten problemer. Den oppstår når utopiene møter sine skuffelser.

Det vil nødvendigvis bli mange skuffelser. Men så sant hovedmålet er etisk riktig, er det alle frie menneskers plikt å arbeide henimot det, uansett om resultatene synes gode eller dårlige.

Dette er bakgrunnen for min tro på betydningen av konferansene i Caux. De vil kunne bidra til å skape den ånd som Europa trenger for å møte neste

første året av Hitler-regimet — «at soldatene våre ble forrådt av de sivile!» Tårene spratt, og hun løp ut av rommet. Jeg beholdt min britiske ro og følelsen av å ha rett selv om jeg ble misforstått. Ingen av oss forandret mening.

Siden har jeg ofte tenkt på at Tyskland og Storbritannia mellom 1918 og 1933 kanskje var akkurat som den piken og jeg. Ble ikke såret stolthet, sinne og økende frustrasjon møtt med kulde, selvrettferdighet og trygg avstandstagen helt til hatets og raseriets vulkan eksploderte?

Hitler kom og forsvant, og i 1948 var jeg tilbake i Tyskland som del av en internasjonal styrke inviteret av tyske etterkrigsledere for å være med å gjenoppbygge det ødelagte landet ved hjelp av Moralsk Opprustnings idéer. Kort tid etterpå kom Linde med i gruppen.

Vi giftet oss 1953. Vi hadde vært glad i hverandre en tid, uten at noen av oss visste hva den andre følte. En tysk og en engelsk prest viet oss.

Vi er svært forskjellige. Linde har en ekte tysk pliktfølelse. Min kunne være noe sterkere. Hun el-

århundres utfordringer — på samme måte som de var en viktig faktor i utviklingen av det økonomiske samarbeid i Europa gjennom forsoningen mellom franskmenn og tyskere i Caux etter den 2. verdenskrig.

En av de kvaliteter som det er mest behov for i internasjonale forhold, er et åpent sinn. I nord-sør-dialogen for eksempel, har hver gruppe en tendens til å utarbeide sine separate utgangsposisjoner og så komme sammen med fastlåste holdninger som kan føre til at alt går i vranglås. Initiativet fra Michael Manley på Jamaica til en konferanse mellom utvalgte ledere fra begge sider, uten forutbestemte posisjoner, var et viktig diplomatisk skritt. (Statsminister Nordli representerte Norge på denne konferansen.) Det illustrerer hva som kan gjøres når motivet er åpenhet for nye løsninger på tvers av politiske og filosofiske barrierer.

Selv lærte jeg meget om dette på den tiden da Australia utviklet Bougainville-gruvene i Papua Ny Guinea, med all den spenning dette førte til mellom partene. Det frie gruveselskapet har utviklet seg til en økonomisk grunnpill for Papua Ny Guinea. Men dersom endel av oss ikke hadde åpnet oss for lokalbefolkningens ønsker og tatt de nødvendige skritt for å tilfredsstille dem, ville samarbeidet som var så nødvendig for at prosjektet skulle lykkes, ikke vært mulig. Ethvert menneske i det offentlige liv står overfor denne utfordringen i sitt daglige arbeid.

Ethvert menneske har mulighet for å lytte til integritetens og samvittighetens stemme ved hvert spørsmål det står overfor. Min erfaring har vært at alle som prøver dette kan yte et verdifullt bidrag, i enhver sammenheng.

sker hardt arbeide. Jeg liker det — i moderate doser. Hun finner det vanskelig å forandre sine planer. Jeg har meget lettere for å innstille meg på det uventede. Hennes humoristiske sans er fullstendig annerledes.

Linde buser ut med tanker og følelser, jeg foretrekker å uttrykke mine etter en velgardert prosess med sortering og overveielser. Hun bekymrer seg ikke så meget over morgendagens problemer, men takler dagens med bravur. Jeg blir lett søvnløs over livets dystre muligheter.

Likevel finner vi at alle våre forskjelligheter er blitt vår felles styrke av to grunner, tror vi. Den første er at vi fra den dagen vi ble forlovet besluttet at Kristus skulle komme først i våre liv, før den annen og noen andre. Grunn nummer to er at vi sammen med vår datter har gitt vårt liv til oppgaven å bygge en ny verden under Gud. Dette kallet er lysår borte fra våre menneskelige evner og tilsvarende hevet over nasjonale synspunkter, fordommer og talenter. Men det er den oppgaven som kan forene både våre land og oss.

I boken *Searching for God* (På leting etter Gud) skriver kardinal Hume: «Jo mer bevisst vi blir om vår egen svakhet, dess mer blir vi gjenstand for Guds nåde. Jo klarere vi fatter vår egen gjeld, dess mer vil Gud berike oss.»

Ærlighet er befriende når vi kaller tingene ved deres rette navn. Nå for tiden fjerner man ordenes skarphet for å unngå ubehageligheter. Hat, for eksempel, kalles aggresjon. Hat er en personlig følelse som jeg kan være ansvarlig for. Aggresjon er et instinkt som jeg angivelig ikke kan gjøre noe ved. Allerede Konfucius erkjente dette da han sa: «Dersom vi fratar ordene deres egentlige innhold, er det ikke lenge før vi selv blir fratatt vår frihet.»

Sjokkbehandling

Absolutt renhet — kilde til kraft og frihet.

Hvis du vil sjokkere folk i dag, er det bare å si at du har akseptert renhetsprinsippet som livsnorm. Personlig har jeg begynt å more meg over å fremkalle en slik reaksjon. For det første fordi jeg har funnet spinkelt grunnlag for påstanden om at urenheter bringer lykke til dem som sverger til den. For det annet har jeg selv erfart at perioder av frihet og skaperevne alltid har vært knyttet til en søken etter renhet.

Og endelig — alle som har øyne å se med, forstår hvor det bærer hen med de land og sivilisasjoner der alt er akseptabelt. I boken *An Humbler Heaven* (En ydmykere himmel) skriver William Rees-Mogg: «Et menneskes styrke avhenger av kraften i den idé som bærer ham. En nasjons styrke avhenger av livskraften i nasjonen. Dette er det sanne libido — den psykiske kraft som former menneskelige og sosiale strukturer.

Nok et studieområde kunne bli hvilken virkning renhet — eller mangel på renhet — har på forholdet mennesker imellom, også når man ser bort fra den seksuelle siden av saken. Svært mange sitter inne-sperret i sitt fengsel av hva deres omgivelser, samfunnsfeller eller rasefeller tenker og mener, og er ute av stand til å forme sin egen overbevisning. Irving L. Janis' nye bok *Victims of Group-think* (Grup-pentenknings ofre) viser hvordan slike mellom-menneskelige forhold kan påvirke viktige politiske beslutninger.

Absolutt uselviskhet — eneste vei til ny verdensorden.

Den tyske teologen Hans von Keler skrev nylig at en av de viktigste oppgavene for europeiske kristne i dag er å finne ut hvordan rikdom skal brukes. Han la til at det ville være fariseisk å betrakte velstand som et onde, og advarte mot å flykte inn i fattigdom for å døyve vår dårlige samvittighet.

Lettvinte løsninger finnes ikke når det gjelder utvikling, økologi og overføring av rikdommer til andre land. Det er forholdsvis enkelt å legge planer på

papir. Men de slår ofte feil fordi ingen ny økonomisk verdensorden kan fungere med mindre det gjøres noe med selviskheten både i individene og samfunnet. Folkevalgte ledere tør ikke ta risikoen ved å kreve personlige offer av sine velgere. Den eneste mulige fremgangsmåten er at de selv ofrer og lærer å uttrykke behovet for forandring gjennom sin visjon av en ny verden.

Disse aspekter ved selviskhetens følger interesserer meg. Men til daglig møter jeg mer nærliggende sider av saken hos meg selv: det Rees-Mogg kaller «den forstenede selviskhet hos de fleste av oss». Kardinal Hume skriver: «Vi må frigjøres fra vår selvopptatthet, fra feilrettet ærgjerrighet, fra å være fastlåst i vår egen begrensethet, fra å mene at vi har rett og andre tar feil — vi må frigjøres.»

Kjærlighet er vekst

Absolutt kjærlighet — selve grunnlaget.

Vi er alle eksperter på kjærlighet — i alle fall i teorien. Vi tar det ofte for gitt at kjærligheten — til og med i den form Paulus omtaler i 1. Kor. 13, vil falle ned i fanget på oss som en gave fra himmelen.

Da en gruppe av oss fikk treffe Carlo Caretto, en italiener som avbrøt en meteorlignende karriere innen katolsk organisasjonsliv for å finne et nytt grunnlag i livet i en religiøs orden i Sahara, talte han til oss om kjærlighet. Han forklarte at de tre greske ordene for kjærlighet: eros, philia (vennskap) og agape (uselvisk kjærlighet) skulle føye seg naturlig etter hverandre. Verden i dag er hypnotisert av eros, men ser ikke at mangelen på philia og agape ødelegger samfunnet innenfra.

Kjærlighet betyr vekst. Kjærlighet, tilgivelse, forsoning er gaver fra Gud, men forutsetter at man er rede til å ta imot.

Alle disse normene er innbyrdes avhengige av hverandre. Absolutt ærlighet uten kjærlighet kan være brutal — kjærlighet uten ærlighet er og blir sentimentalt måneskinn.

Til slutt to spørsmål:

1. Skal absolutte moralnormer være et livsmål i seg selv?

For enkelte er de faktisk blitt et mål, men det skulle ikke være slik. Normene er et middel, ikke et mål. Målet, som Frank Buchman så det, er å bygge en ny verden slik Gud vil ha den. Hver gang jeg bevisst har unngått å samarbeide med de mennesker jeg vet er kalt av Gud til å bygge en ny verden, er mine normer slakket av. Det behøver ikke være slik, men var det for meg.

2. Vil ikke absolutte moralnormer sette folk under unødig press fordi de er uoppnåelige?

Igjen snakker jeg helt ut fra egen erfaring. For

meg er normer en forutsetning for et liv ledet av en indre kompassretning heller enn av ytre omstendigheter. På to måter har jeg funnet at absolutte normer fører til frihet. Det ene er at jeg stadig støter på min egen begrensning — et selvfølgelig resultat av å følge en absolutt ledetråd. Hver gang jeg når et punkt hvor jeg ikke kan fortsette, kommer Gud til unnsetning fra den andre siden.

Frihet i helheten

Absolutte normer og full overgivelse til Guds målsetting gjør at ens liv — i stort og smått — blir et hele. Her ligger forskjellen mellom den konvensjonelle, lunkne, fantasiløse form for liv mange har avfunnet seg med, og «Guds barns underfulle frihet» som er blitt oss lovet. Intet er mer befriende enn vissheten om — på kort eller lang sikt — hva ens liv skal brukes til.

FULL FRES

Forover eller bakover. Proff i hagen og på gården. Med Iseki kan du frese, hakke, radrense, slå gress, transportere, hyppe og frese snø. . . . alt med samme maskin.

ISEKI
en maskin fra
REINHARDT

REINHARDT
Reinhardt Maskin A/S 4601 Kristiansand S.
Avdeling Oslo: Hvamveien 1, 2013 Skjetten

Diriger Deres
import via

KRISTIANSAND

med sine gode
forbindelser fra
utlandet.

Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon.

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand.

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

Vår spesialitet:

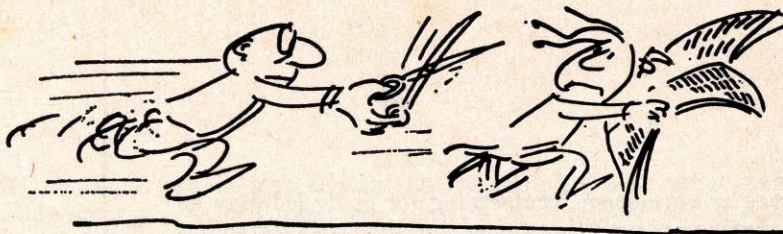
Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

90 år som spesialforretning
i svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

klippet

Hun viste seg å være akademiker. Temaet har forlatt meg. Men jeg husker noe denne jenta sa: Alt ondt i Norge er kommet utenfra . . .

Dette ungjenteansiktet har tendens til å dukke opp i mine tanker ved siden av ansiktet til den unggutten som i sin tid ble arrestert i Midt-Østen med sprengstoff i bagasjen . . . Han hadde aldri ment å drepe noen, bare skremme, forklarte han . . .

Man kan undres over hva som foregår i en unggutts hode når han kaster bomber inn i folkemasser 1. mai og drømmer seg til at det er kinaputter. Men jeg funderer ikke. Jeg er for opptatt av dette ungguttfjeset: ubeskrevet, gjennomsliktig som en glassplate . . .

Man kan si at dette er nasjonalisme. Men det er ikke denne siden som forskrekker meg mest. Det er det som ligger bak, en nesten søvngjengeraktig forvissning om at det er «de andre» det er noe i veien med. Verden som har påvirket Norge gjennom historien, iraelerne som ikke ter seg som de bør, eller bombene som viser seg å inneholde sprengstoff . . . Jeg vet meget godt hva dette er for noe. Flukt fra ansvar. Overraskelse over at man stilles til ansvar. Forvirring faktisk, over at noe man gjør har konsekvenser . . .

Bare en ting forskrekker meg. Hvordan går det med et samfunn hvor de modne mennesker ikke ønsker å utøve en moralsk autoritet? Hvor ingen er villig til å påta seg oppdragelsen til ansvar? Jeg er redd det blir et samfunn hvor alle flykter fra konsekvensene. Vi er langt fra kommet dit i Norge, slik som tilfellet er i typisk terrorist-pregede land som Italia, hvor den moralske autoritet er forduftet. Jeg tror at en del av årsaken er at vi har en arbeiderbevegelse med dype solidaritetstradisjoner. Men tradisjoner er til for å for-

nyes. Ennå en tid kan vi leve på en kapital som tidligere generasjoner har skapt. Men ikke så svært lenge.

Gidske Anderson, Arbeiderbladet 30.5.79.

En av de mest påtrengende oppgaver for kirken i dag er å gjøre det klart at det er mulig for et folk, såvel som for det enkelte individ, å ha materiell framgang og åndelig tilbakegang. Å vinne verden og miste sin sjel. Å reise helt til månen og ha helvete på jorden. Å ha kjennskap til svært meget og likevel opptre tåpelig. Å gi barna våre mat, klær og utdanning og likevel neglisjere deres åndelige behov i den grad at de slår inn på veien til ødeleggelse. Å være så vidsynt at man blir helt grunn. Å være så «in» at man blir uten Ham. Å fornekte Guds absolutte lover og havne i en løssand av moralsk kaos.

Påskens budskap taler om et fullt liv i Kristus. La oss holde fast ved det.

Dr. Donald Coggan, erkebiskop av Canterbury.

Det hardeste problemet Ugandas nye leder står overfor, er et yngel av psykologiske skader etter åtte års Amin-styre . . . «Hvis vi ikke klarer å gjenopprette åndelige og moralske verdier, vil vi om åtte år rasere våre nye bygninger og ødelegge reparerte veier en gang til,» sier Andrew Benedicto Adimola, Lules minister for nasjonal gjenoppbygning.

Time Magazine, 7.5.79.

Ny Verden vil fremme: En åndelig og moralsk opprustning. Solidaritet mellom enkeltmennesker og nasjoner. En revolusjon under Jesu Kristi Kors, som vil omskape verden. Individets og samfunnets forandring. Absolutte moralnormer: ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet.

INFORMASJON OM MORALSK OPPRUSTNING

Utkommer med 11 nummer i året.

I redaksjonen:
Eva Riise Hanssen - ansvarlig red.
Anders Eskeland
Einar Engebretsen
Jens J. Wilhelmsen
Inge Mannsåker
Sturla Johnson
Keld Jørgensen (Danmark)

ABONNEMENTSPRIS for et år
Norge kr. 40,-
Danmark dkr. 32,-
Løssalg i Norge kr. 2,50

Redaksjonens adresse:
Postboks 3018, Elisenberg, Oslo 2
Tlf. 02/44 64 78 — Postgiro 5 12 57 94
Danmark:
Postboks 312
1502 København V. Postgiro 18 51 51
Sverige:
Sveavägen 34, 6., 111 34 Stockholm
Tlf. 08/10 34 56

Trykkeri: Brødr. Tengs, Oslo
Utgiver: Stiftelsen Moralsk Opprustning
NY VERDEN